

APbescherming in een
digitale wereld

Autoriteit Persoonsgegevens
Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
T 070 8888 500
autoriteitpersoonsgegevens.nl

Aan de leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum

19 juni 2025

Ons kenmerk

2025-017608

Contactpersoon**Onderwerp**

Bewaartermijnen politiegegevens

Geachte leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

Op 3 juni jl. heeft uw Kamer een motie van het lid Mutluer aangenomen, waarin de regering onder andere wordt verzocht te onderzoeken of in de Wet politiegegevens (Wpg) ruimte kan worden gecreëerd om informatie die mogelijk relevant is voor het oplossen van cold cases te filteren uit de gegevens waarvan de bewaartermijn is verstreken en te bewaren.¹ Deze motie volgde op een commissiedebat waarin enkele van uw leden er bij de inmiddels demissionaire Minister van Justitie en Veiligheid op aandrongen om ondanks de door de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: Raad van State) uitgebrachte voorlichting over dit onderwerp en het voornemen van de minister om daaraan gevolg te geven,² niet tot vernietiging van de politiegegevens over te gaan en te bezien welke mogelijkheden er zijn om de desbetreffende gegevens toch langer te bewaren dan de huidige wettelijke bewaartermijn van tien jaar.³

Met betrekking tot deze discussie brengt de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) graag haar zienswijze onder uw aandacht. De huidige situatie waarin de politie structureel handelt in strijd met de wet door gegevens niet te vernietigen, terwijl de bewaartermijn daarvan is verstreken, acht de AP niet aanvaardbaar. Bovendien pleit de AP voor een herziening van de Wpg, in lijn met eerder advies van de Raad van State, in welk kader de uitvoering van de motie Mutluer zou kunnen worden onderzocht.

¹ Kamerstukken II 2024/25, 29 628, nr. 1258.

² Kamerstukken II 2024/25, 29 628, nr. 1254.

³ Debat vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van 16 april jl.

Datum
19 juni 2025

Ons kenmerk
2025-017608

Achtergrond

Sinds 2019 accepteert de minister dat politiegegevens die zijn verzameld ten behoeve van de dagelijkse politietaken niet vernietigd worden, hoewel de wet dit na verloop van maximaal tien jaar wel eist. Volgens de korpschef zouden de bewaartermijnen zoals opgenomen in de Wpg te kort zijn voor het mogelijk gebruik van deze gegevens in onderzoek in cold cases. De toenmalige Minister van Justitie en Veiligheid heeft deze situatie geaccepteerd met in het vooruitzicht een aangekondigde herziening van de Wpg in samenhang met de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg).⁴ De AP heeft toen geoordeeld dat, eveneens gelet op dat vooruitzicht, handhaving niet opportuun was. Wegens gebrek aan middelen is in 2022 door de toenmalige Minister van Rechtsbescherming besloten dat de herziening van de Wpg en Wjsg geen doorgang zou vinden.⁵ Het structureel niet naleven van de bewaartermijnen duurt echter onverminderd voort.

Opmerkingen vooraf

De AP stelt voorop dat het fundament van onze rechtsstaat wordt gevormd door het beginsel dat ook de overheid zelf gebonden is aan de wet. Dat geldt zeker ook voor de politie die beschikt over het geweldsmonopolie en bevoegdheden die diep in het leven van mensen kunnen ingrijpen. Inbreuken op grondrechten van mensen zijn alleen toegestaan wanneer deze evenredig zijn en wetgeving deze toestaat. In het proces van totstandkoming van die wetgeving worden belangrijke afwegingen over de evenredigheid van de voorgestelde inbreuken op grondrechten gemaakt en getoetst. Wetgeving die daarvan het gevolg is structureel negeren is een ernstige schending van dat fundament.

Voorts hecht de AP eraan enkele opmerkingen te maken in verband met de beeldvorming over de betekenis van de ter discussie staande gegevens. Bij sommigen lijkt het beeld te zijn ontstaan dat al de betrokken gegevens van groot belang zijn voor het kunnen oplossen van cold cases. Dat beeld is niet juist; het gaat in deze discussie namelijk uitdrukkelijk niet om de gegevens die onderdeel uitmaken van dossiers van nog onopgeloste levensdelicten. Deze gegevens mogen worden bewaard zolang het onopgeloste misdrijf kan worden vervolgd en hierop nog een reële kans bestaat.⁶ Ook DNA-sporen die wellicht zijn aangetroffen op de plaats delict of op een slachtoffer, vallen nadrukkelijk niet onder de gegevens waar de discussie nu over gaat.

Waar de discussie wel over gaat, zijn de gegevens die de politie registreert in het kader van de basispolitiezorg. Het gaat bijvoorbeeld om aantekeningen naar aanleiding van politietoezicht op straat, aangiftes van uiteenlopende aard, mutaties over hulpverlening aan een verward persoon, binnengekomen meldingen over geluidsoverlast of een burenruzie, gegevens over uitgevoerde (identiteits)controles en mutaties over afgehandelde verkeerproblematiek. Het betreft een zéér omvangrijke hoeveelheid ongerichte en ongeverifieerde gegevens. Gegevens waarvan in alle jaren dat zij bij de politie beschikbaar waren, kennelijk niet gebleken is van enige link met of relevantie voor het onopgeloste levensdelict. Gegevens waarvan ook in zijn algemeenheid niet kan worden aangetoond dat het langer bewaren daarvan een daadwerkelijke meerwaarde heeft voor het oplossen van cold cases.

⁴ Kamerstukken II 2018/19, 29 628, nr. 859.

⁵ Kamerstukken II 2021/22, 32 761, nr. 218.

⁶ Voor bepaalde zeer ernstige misdrijven, zoals moord en doodslag, geldt geen verjaringstermijn.

Datum
19 juni 2025

Ons kenmerk
2025-017608

De voorlichting van de Raad van State is juist

Eind 2024 heeft de Minister van Veiligheid en Justitie de Raad van State om advies gevraagd over de mogelijkheden voor het verlengen van de bewaartermijnen 'gedurende enkele tientallen jaren' van de gegevens die de politie verwerkt voor de dagelijkse politietaak met het oog op het onderzoek van cold cases. Begin maart 2025 heeft de Raad van State hierover voorlichting uitgebracht.⁷ De Raad van State komt kort gezegd tot het oordeel dat langere bewaartermijnen (gedurende enkele tientallen jaren) voor de gegevens die worden verwerkt voor de dagelijkse politietaak niet gerechtvaardigd zijn. Redenen die hieraan ten grondslag liggen zijn dat het nog langer bewaren van de bedoelde politiegegevens een relatief grote inbreuk maakt op de grondrechten van een zeer grote groep mensen, het om een enorme hoeveelheid ongerichte gegevens gaat en de meerwaarde van het langer bewaren van deze gegevens voor het oplossen van cold cases niet kan worden aangetoond. De analyse en het oordeel van de Raad van State zijn juist. Naast deze grondrechtelijke overwegingen, levert het langer bewaren van deze gegevens bovendien serieuze risico's op voor de mensen van wie deze gegevens in de politiesystemen staan. Bijvoorbeeld wanneer gegevens over hun privéleven in verkeerde handen vallen door misbruik of datalekken.

Motie Mutluer en herziening Wpg en Wjsg

Uitvoerbaarheid van de motie van het lid Mutluer staat of valt met de vraag of heldere criteria kunnen worden geformuleerd voor het uitfilteren en bewaren van daadwerkelijk voor het oplossen van cold cases nuttige gegevens en of aan deze criteria een overtuigende motivering ten grondslag ligt. De wetgeving kan dan in lijn daarmee worden aangepast.

In dit verband wijst de AP graag nog op het volgende. De Raad van State merkt in zijn voorlichting ook op dat verdere doordenking van de Wpg in samenhang met de Wjsg noodzakelijk is. Dit is van belang om de uitvoerbaarheid van deze wetten te bevorderen en recht te doen aan de belangen die worden gediend met het gebruik van politiegegevens. Ook de AP pleit ervoor om alsnog voldoende middelen beschikbaar te stellen om de eerder aangekondigde herziening van de Wpg en Wjsg en implementatie daarvan doorgang te laten vinden.⁸ Bij een dergelijke herzieningsoperatie kan breder gekeken worden naar de problemen die zich voordoen op het vlak van naleving van de wet. Herziening van de wetgeving, maar óók het beschikbaar stellen van middelen voor de implementatie ervan zijn van belang om ervoor te zorgen dat de regels voor de verwerking van persoonsgegevens in het domein van rechtshandhaving actueel zijn, de uitvoerbaarheid wordt vergemakkelijkt en bevordert en er een juiste balans is tussen de verschillende belangen die aan deze regelgeving ten grondslag liggen.

Huidige situatie

Wat er ook zij van mogelijke toekomstige wetgeving, de huidige situatie leidt ertoe dat de politie structureel handelt in strijd met de wet. Het langer bewaren van alle politiegegevens die voor de dagelijkse politietaak worden verwerkt, is niet aanvaardbaar. Dit betekent dat op de kortst mogelijke termijn de politiegegevens waarvan de bewaartermijn is verstreken, zullen moeten worden vernietigd. De AP zal

⁷ Afdeling advisering van de Raad van State, Voorlichting over verlenging bewaartermijn politiegegevens d.d. 5 maart 2025, W16.24.00313/II.

⁸ Zie ook wetgevingstoets AP inzake de eerste aanvullingswet nieuwe Wetboek van Strafvordering d.d. 3 maart 2025.

Datum

19 juni 2025

Ons kenmerk

2025-017608

contact zoeken met de politie, toezien op naleving van de regelgeving en zo nodig ook handhavend optreden.

Een afschrift van deze brief is gedeeld met de demissionaire Minister van Justitie en Veiligheid. Ook zal deze brief op de website van de AP worden gepubliceerd.

Mocht u vragen hebben over deze brief dan lichten wij graag het een en ander nader toe in een gesprek.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

Aleid Wolfsen
voorzitter